

***HANDLINGSPLAN MOT
RASISME OG DISKRIMINERING***

ULLENSAKER KOMMUNE 2008/2009

1. Innledning

I herredstyrets møte den 29.03.04 ble det fattet vedtak om at det skal lages en handlingsplan mot rasisme. Den 23.08.04 i sak 0188/04 fattet Hovedutvalget for overordnet planlegging (HOP) vedtak om hvordan planarbeidet skal organiseres. Planen ble vedtatt i HST 06.03.06. Planen er rullert og legges frem i HST 16.juni 2008.

1.2 Organisering av planarbeidet

Denne revisjonen av planen er utført av en arbeidsgruppe bestående av:

Camilla Skinnehaugen	Grunnskolekonsulent
Gro Holt	Rektor ved Skogmo skole og senter for tospråklig opplæring
Eli Wilhelmsen	Biblioteksjef
Unni Berven	Leder for Barnevernet i Ullensaker kommune.
Grethe Taugard	Leder for forebyggende avdeling barn og unge i Ullensaker kommune

Handlingsplanen er sendt ut til følgende instanser for innspill:

- Barnehagene
- Voksenopplæringen
- Barnevern
- Forebyggende avdeling for barn og unge (FABU)
- Skolens ledelse/personale
- Elevrådet via Barn og unges herredstyre.
- Ullensaker idrettsråd

1.3 Mandat

Av HST-saken fremgår at arbeidet med handlingsplanen særlig skal involvere barn og ungdom, og at hverdagsrasisme skal være et sentralt tema i planen.

Planen ble vedtatt i HST 06.03.06 og skulle rulleres årlig.

2. Sentrale begreper

Begrepene rasisme og diskriminering blir ofte brukt i dagligtale på en upresis måte som kan skape forvirring og misforståelser. Det er viktig å unngå at ordbruken bidrar til å holde liv i gamle myter og fordommer. Det er derfor nødvendig å klargjøre bruken av disse begrepene når man skal lage visjon og mål for arbeidet mot rasisme.

Rasisme; begrunnelse og rettferdiggjøring av negativ forskjellsbehandling av enkeltpersoner eller grupper med utgangspunkt i deres "rase", hudfarge eller nasjonalitet eller etnisk opprinnelse.

Diskriminering; innebærer at en person på grunn av trosbekjennelse, hudfarge, nasjonal eller etnisk opprinnelse behandles mindre fordelaktig enn en annen i en tilsvarende situasjon. En diskriminerende handling trenger ikke være motivert ut fra rasisme. Ofte vil den heller skyldes fremmedfrykt og uvitenhet. Rasisme som ideologi må motarbeides bl.a. gjennom

holdningsskapende tiltak, med fokus på å forhindre handlinger og praksis som får negative konsekvenser for enkeltpersoner og grupper. For den som rammes vil virkningen være av større betydning enn motivasjonen bak handlingen.

Mobbing: er negativ eller ondsinnet atferd som gjentas og foregår over tid i et forhold som er preget av ubalanse i styrkeforholdet mellom partene. En person blir mobbet eller plaget når vedkommende flere ganger blir utsatt for negative handlinger fra en eller flere andre personer. Med negativ handling menes alle former for fysisk forulemping eller psykisk plaging, også trusler om fysisk avstraffelse eller utestengning hvis en ikke adlyder. Mobbing kan foregå direkte ved åpen kamp eller indirekte ved sosial isolering og avvísning.

3. Visjon

- Et rasismefritt Ullensaker

Ullensaker blir i økende grad flerkulturelt, og tiltak for barn og unge i minoritetsspråklige miljøer, arbeid mot rasisme og diskriminering blir viktigere og viktigere. Å ha et rasismefritt lokalsamfunn som visjon for handlingsplanen er således i tråd med mål vedtatt i kommuneplanen.

4. Situasjonen i Ullensaker

4.1 En varig, flerkulturell situasjon

Det er en varig endret situasjon, sammenlignet med forholdene en generasjon tilbake i tid, at befolkningen i Ullensaker kommune i mye større grad er sammensatt av mennesker med ulike bakgrunn.

Et hovedtrekk ved befolkningsutviklingen i Ullensaker er en betydelig vekst som i hovedsak skyldes tilflytting. Innflytterne er tilbakevendte ullsokninger, innflyttere fra andre deler av landet eller mennesker med utenlandsk bakgrunn. Tro og tradisjoner, kunnskap og erfaringer varierer; vi har en flerkulturell befolkning i Ullensaker.

Handlingsplan mot rasisme baserer seg på at dette er en situasjon som vil vare ved, og at den skal være grunnlag for en positiv utvikling av Ullensakersamfunnet. Det skal ikke være grobunn for at kulturelle ulikheter får utvikle seg til destruktive konflikter.

Tiltakene som er satt opp (punkt 7) er til for å understøtte Ullensaker som et optimistisk og framtidsrettet kommune, preget av respekt for det kulturelle og kreative mangfoldet blant menneskene som bor her.

4.2 Respekt og samspill på samfunnsarenaer

Oppvekst og skolegang legger grunnlag for deltagelse i samfunnsliv og trygge levekår. Skolen og barnehagen er spesielt viktige arenaer for forebyggende og holdningsskapende arbeid.

Det er derfor nødvendig at ansatte i skoler og barnehager, barn, ungdom, foreldre og frivillige organisasjoner i fellesskap tar fatt i problemer som oppstår i forhold til rasisme og diskriminering med et langsiktig og planmessig arbeid for å hindre rasisme og diskriminering.

Barn og unge er en sårbar gruppe, særlig barn og unge som tilhører minoriteter. Samtidig representerer barn og unge fremtiden i det flerkulturelle samfunnet.

Rasisme og fremmedfrykt har i stor grad sitt utspring i enkeltmenneskers kunnskapsgrunnlag, holdninger og verdigrunnlag. Rasisme og fremmedfrykt kan komme til uttrykk i møter mellom individer, og mellom individ og samfunn. Handlingsplanens tiltak retter seg derfor mot de sosiale situasjoner, de arenaer, som vi alle i større og mindre grad er involvert i, der mellommenneskelige relasjoner utvikles og uttrykkes. Med utgangspunkt i ulike arenaer skal tiltakene fremme gjensidig respekt og samspill.

Handlingsplanen har integrering som et hovedelement, og forstår integrering som en gjensidig prosess.

4.3 Samarbeid om tiltakene

Valg av arenaer er gjort ut fra to forutsetninger:

- Tiltakene skal være samarbeidstiltak mellom ulike samfunnsaktører. Bakgrunnen for dette valget er at kunnskap, holdninger og verdier utvikles gjennom et samspill av en rekke forhold. Derfor vil det også være mest å hente ved at ulike aktører, med ulike ståsteder og innfallsvinkler, samarbeider om tiltak. Ved at flere krefter står sammen om tiltak er det også større mulighet for å få til en innsats som monner. Ved utarbeidelse av tiltakene er det etterstrebet et samarbeid som alle parter i kommunen og relevante tredjeparter kan bidra til. Det er et mål å ta i bruk den ressursen som ligger i organisasjonslivet og det frivillige engasjement.
- Arenaene som velges skal antas å være viktige for utvikling av kunnskap, holdninger og verdier, og ha en viktig funksjon i integreringsprosesser.

Ut fra dette er disse arenaene valgt:

- Kultur
- Skole
- Barnevern
- Barnehage
- Forebyggende avdeling for barn og unge
- Frivillige organisasjoner

5. Mål for arbeidet i Ullensaker

- Alle skal ta rasismen på alvor.

Det er en forutsetning at alle som arbeider med barn og unge er bevisste på holdninger som forebygger og motvirker rasisme.

Hvordan en skal jobbe fram mot visjonen om et rasismefritt Ullensaker går fram av oversikt over tiltak, som er siste del av planen.

6. Eksisterende planer og områder med spesielt fokus på mangfoldet i Ullensaker kommune

6.1 Kommuneplanen

Kommuneplanen for Ullensaker kommune 2008 – 2020 har følgende mål på området:

Visjon for Ullensaker

- Vekstkommunen – tilgjengelig, attraktiv og handlekraftig

Mål under samfunn i styringskort for Ullensaker kommune

- Tilhørighet, nettverk og identitet i en kommune i sterk endring og vekst

I kommunedelplanene for de ulike tjenesteområdene barnehage og skole er følgende mål:

Mål for Barnehage

- Barnehagen skaper et inkluderende miljø preget av mangfold og muligheter.
- Barnehagen gir tilhørighet til nærmiljø og tettsted.
- Barnehagen er med medvirkning fra barn og foresatte i kontinuerlig utvikling.
- Barn utvikler egen identitet, sosiale ferdigheter og vennskap.
- Barnehagen gir læring gjennom lek og utfordringer tilpasset den enkelte.
- Barnehagen har kompetente medarbeidere med genuin interesse for virksomheten.
- Barnehagen skaper glede i hverdagen!

Mål for Grunnskole

- Den enkelte skole er ut fra sin lokale forankring og egenart et nærmiljøsentert og bidrar til et godt oppvekstmiljø i lokalsamfunnet.
- Elevene har gode ferdigheter i å kunne uttrykke seg muntlig og skriftlig, lese, regne og bruke digitale verktøy.
- Elevene er aktive deltakere i skolemiljøet og skolene vektlegger elevmedvirkning.
- Skolen har et inkluderende læringsmiljø som fremmer helse og trivsel og stimulerer til læring og utvikling.
- Hjem-skole-samarbeidet er basert på en dialog mellom likeverdige parter.
- De voksne fremstår som tydelige ledere og som forbilder for barn og unge.
- Lærerne har høy faglig kompetanse.

6.2 Barn og unges herredstyre

I barn og unges herredstyre, 25.10.07 vedtok BUH elevplakaten som tar opp i seg følgende elementer:

- Vi vil ha en trygg skolevei.

- Vi vil ha en skole som er fri for mobbing og hvor alle respekterer hverandre.
- Vi vil ha et godt arbeids- og læringsmiljø, med godt klima både ute og inne, som tremmer helse, trivsel og læring.
- Vi vil ha voksne som er forståelsesfulle, kompetente, interessert i å lære bort og som gir oppfølging til hver elev, slik at alle får utviklet sine talenter.
- Vi ønsker at skolen skal oppleves positiv, morsom, meningsfull og lærerik, slik at elevene får lyst til å lære.

Det er gjennomført en egen undersøkelse om mobbing blant elevene i fra 5.- 10. trinn. Undersøkelsen finnes på internett (www.skoleporten.no).

Ullensaker kommune, Utdanningsforbundet, Kommunalt foreldreutvalg for grunnskolen og elevrådene har forpliktet seg i forhold til Manifest mot mobbing. Manifestet ble vedtatt i felles møte mellom Barn og unges herredstyre og Herredstyret den 28.02.05, sak nr. 0001/05. Alle skolene har egne handlingsplaner mot mobbing som også omfatter arbeidet mot rasisme.

6.3 Skogmo skole og senter for tospråklig opplæring

Fra og med skoleåret 2006/07 fikk alle morsmållærerne sitt ansettelsesforhold ved Skogmo skole. Dette førte til utvikling av et fagmiljø og morsmållærernes integrering i et norsk grunnskolemiljø. Skoleåret 2007/08 startet Skogmo skole opp med tre innføringsklasser for grunnskoleelever uten, eller med svært dårlige norskkunnskaper.

Elevene på 1. – 4. trinn har et heltidstilbud, mens 5. – 7. trinn har et 4 dagers tilbud og går fredager på sin hjemmeskole. Ungdomsskoleelevene har tilbud i innføringsklasse 2 dager pr. uke og går 3 dager ved hjemmeskolen.

Å beherske språket, er nøkkelen til integrering (for barn og unge). Gjennom å beherske norsk språk, får man tilgang til kulturen og mulighet for aktiv deltagelse i nærmiljø og samfunn.

Skogmo skole skiftet navn til Skogmo skole og senter for tospråklig opplæring i juni 2007. Skolen har et særlig ansvar for informasjon om grunnskolen til minoritetspråklige foresatte og for veiledning overfor de andre skolene i kommunen.

Hjem- skolesamarbeid

For mange innvandrere kan forventningene fra skolen til foreldrene være ukjent og uvant, og det kreves et aktivt kontaktarbeid for å klargjøre ulike forventinger. Språkproblemer kan være en særlig utfordring. Å dele kunnskap og metoder for å bygge gode relasjoner mellom skole og innvandrerforeldre, og å sette dette på dagsorden, er et bidrag til skolenes kontinuerlige arbeid.

Morsmållærer har en viktig funksjon både i skolemiljøet og for kontakten mot foreldrene. Å styrke deres rolle i undervisningssituasjonen vil også virke positivt på kontakten mellom skole og hjem. Skogmo skole og senter for tospråklig opplæring arrangerer møteplasser om temaet innvandrerforeldre- skole.

6.4 Kulturenheten

Kulturenhetens bidrag innebærer arrangement som speiler mangfoldet i Ullensaker kommune. Mangfold er det ønskede normalbildet av kommunen.

Mangfold bygges på fire grunnpilarer:

- inkludering
- informasjon/opplysning
- mangfold
- møteplasser

Kulturenheten avvikler flere faste arrangement hvert år i tillegg til enkelttiltak som gjenspeiler det kulturelle mangfoldet i kommunen.

6.5 Barnehagen

Mål om full barnehagedekning ble nådd innen utgangen av 2007. I vedtektene for kommunale barnehager har barn i familier som deltar i introduksjonsprogrammet for flyktninger fortrinnsrett til barnehageplass, rett etter barn med nedsatt funksjonsevne og barn som det er fattet vedtak om etter lov om barneverntjenester.

6.6 Forebyggende avdeling for barn og unge (FABU)

Familieteamet jobber tett opp mot familier med annen etnisk bakgrunn. Familieteamet veileder familier i forhold til norsk kultur, skolesystemet, og andre praktiske områder i lokalsamfunnet.

Ungdomsklubbene har åpent hver dag for ungdom. De holder til på Kløfta og Jessheim. Utekontakten oppsøker alle miljøer i Ullensaker.

Oversikten viser at mål og forebyggende tiltak mot rasisme/ nazisme er godt forankret i kommunale planer og vedtak, og at det er forebyggende aktiviteter i gang på mange ulike arenaer. Disse tiltakene skal synliggjøres gjennom kommuneplanen og kommunedelplanen for grunnskole, barnehage og øvrige virksomhetsplaner.

7. Tiltak og strategier

Tiltakene for 2008 er satt opp nedenfor og avklarer hvem som er ansvarlig for at tiltakene gjennomføres og for å avlegge en rapport innen fastsatte frister.

7.1 Følgende tiltak er gjeldene for handlingsplanen mot rasisme for 2008.

Område:	Tiltak	Ansvarlig for iverksetting av tiltak og rapportering
Alle enheter	1. Tiltak for å få flere ansatte med minoritetsbakgrunn	1. Personalsjef
Politi, barnevern, Forebyggende avdeling barn og unge	1. Et nært samarbeid mellom politi, barnevern og FABU for å forebygge og ta tak i eventuelle tendenser på et tidligst mulig tidspunkt.	1. Enhetsleder FBU
Forebyggende avdeling barn og unge	<ol style="list-style-type: none">1. Arbeide for at ungdom uansett etniske bakgrunn har respekt for hverandres kultur og nasjonalitet.2. Bevisst oppfordre til å ikke bruke rasistiske uttrykk på ungdomshusene3. Fortsatt fange opp tendenser til rasisme/etablering av nynazisme gjennom det oppsøkende arbeidet.4. Ha arrangement på ungdomshusene med fokus på problematikken. F.eks<ul style="list-style-type: none">• Internasjonal matfestival• Internasjonal konsert	1. 2. 3. og 4. Enhetsleder FBU
Forebyggende avdeling barn og unge og Ullensaker Idrettsråd	1. I samarbeid med barneskolene i kommunen, ”identifisere” og ”fange opp” elever i klassetrinnene 1-3.klasse som i dag pr. definisjon står utenfor den organiserte idretten, men har et behov/ønske om å delta i idretten.	1. Ullensaker idrettsråd

Ullensaker idrettsråd	<p>1. Barne- og ungdomstiltaket arrangerer i samarbeid med Ull/Kisa fotball, Sand IL og Kløfta IL fotballturneringen Fargerik Fotball – mot vold og rasisme - på Jessheim og Kløfta. Dette er en fotballturnering for 4. til 7. klassinger uten resultater og tabeller, der alle kan delta uavhengig av idrettslig og kulturell bakgrunn. Inkludering, fellesskap, fair-play og idretts glede står i fokus.</p>	1. Ullensaker idrettsråd
Grunnskole	<p>1. Hver 24. oktober (FN-dagen) eller siste skoledag før denne dagen skal alle trinn/skoler forplikte seg til å bruke 1. time eller mer til aktiviteter i denne forbindelse. De skal gjennomgå menneskerettighetene og FN's arbeid og tiltak siste år, eventuelt lage gruppearbeid med dette som tema.</p> <p>2. Alle skoler skal ha aktiviteter der elevene er nødt til å samarbeide. Noen eksempler på samarbeid kan være idrettsdager eller gruppearbeid.</p> <p>3. Skolens ordensreglement og skolen handlingsplan mot mobbing skal være forebyggende mot rasisme.</p> <p>4. Forebygging mot rasisme synliggjøres gjennom fag i grunnskolen, for eksempel samfunnsfag, KRL og mat og helse.</p> <p>5. Rektorene i grunnskolene og rektor for voksenopplæringen jobber aktivt for at elever ved voksenopplæringen får arbeidserfaring og språkpraksis.</p> <p>6. Elevrådets holdningsskapende arbeid. Eleven er den viktigste ressurs for å skape et skolemiljø der hver enkelt kan</p>	<p>1. Rektor</p> <p>2. Rektor</p> <p>3. Rektor</p> <p>4. Rektor</p> <p>5. Rektor for grunnskolen og voksenopplæringen</p> <p>6. Rektor/ SU/ elevrådet</p>

	<p>trives og lære. Elevrådet skal sette antirasisme på sin dagsorden for et godt skolemiljø. Arrangement på skolen, konferanser eller seminarer, publisering på internett o.l</p> <p>7. Skolene skal jobbe etter strategiplanen ”Likeverdig opplæring i praksis” Strategi for bedre læring og større deltakelse av språklige minoriteter i barnehage, skole og utdanning (2007-2009) http://www.regjeringen.no/upload/KD/Vedlegg/Grunnskole/Strategiplaner/UDIR_Likeverdig_opplaering2_07.pdf</p> <p>8. Skolene skal forplikte seg videre i arbeidet mot mobbing i forhold til planen - Manifest mot mobbing – tiltaksplan 2006-2008 http://www.utdanningsdirektoratet.no/templates/udir/TM_Artikkel.aspx?id=2109</p> <p>9. Benytte seg av undervisningsmateriellet som er utarbeidet av Redd Barna og andre humanitære organisasjoner.</p>	<p>7. Rektor/ avdelingsleder for SFO</p> <p>8. Rektor/ lærere/elevråd</p> <p>9. Rektor/lærere</p>
<p>Grunnskole Skogmo skole og senter for tospråklig opplæring har et spesielt ansvar for denne delen.</p>	<p>10. Arrangere mødretreff for fremmedspråklige mødre.</p> <p>11. Hjem skolesamarbeid. Arrangerer foreldremøte for minoritetsforeldre om temaet innvandrerforeldre- skole.</p>	<p>10. og 11. Rektor for Skogmo skole og senter for tospråklig opplæring</p>
<p>Barnehage</p>	<p>1. Gjennomføre spesielle tiltak for å motivere familier med utenlands bakgrunn til å benytte seg av barnehagen.</p> <p>2. Hver 24. oktober (FN-dagen) eller siste dag før denne dagen skal alle</p>	<p>1. Barnehagesjef</p> <p>2. Barnehagesjef</p>

	<p>barnehager forplikte seg til å bruke tid til aktiviteter i denne forbindelse.</p> <p>3. Utrede spesielle tiltak for å få flere voksne med utenlands bakgrunn inn i barnehager</p>	<p>3. Barnehagesjef</p>
Voksenopplæringen	<p>1. Skoler og barnehager etablerer samarbeid med Voksenopplæringen for fremmedspråklige</p> <p>2. Voksenopplæringen i Ullensaker tar initiativ til å danne en idégruppe som foreslår hvordan behovet for møteplasser kan imøtekommes på en bedre måte. Noen steder kan det være aktuelt å forøke å etablere eller videreutvikle flerbrukshus.</p>	<p>1. Rektor ved Voksenopplæringen</p> <p>2. Rektor ved Voksenopplæringen</p>
Kultur	<p>1. Kulturenheten har ansvar for å ha minst to arrangement i året, som har spesiell fokus på det kulturelle mangfoldet i kommunen.</p> <p>2. Kultur viderefører samarbeid med voksenopplæringen for fremmedspråklige.</p> <p>3. Ullensaker kommunes Kulturminnevernplan. Planen er bygget opp som/rundt fortellinger. Det vises i denne sammenheng til fortelling nr. 9 som omhandler det kulturelle mangfoldet i kommunen og at dette skal ivaretas. Tiltak i denne sammenheng vil synliggjøres etter hvert</p> <p>4. Opplysninger og informasjon om det kulturelle mangfoldet gjennom utstillinger og foredrag</p>	<p>1. Kulturenheten – alle avdelinger</p> <p>2. Kulturenheten/ Voksenopplæringen</p> <p>3. Kulturenheten</p> <p>4. Kulturenheten/ det lokale kulturlivet</p>

	5. Ta initiativ til og legge til rette for møteplasser som gjenspeiler det kulturelle mangfoldet i kommunen	5. Kulturenheten/ det lokale kulturlivet
Idrettslag og andre organisasjoner.	<p>1. Det avsettes en pott på 50.000,- hvorfra lag/foreninger/skoler/grupper eller enkeltpersoner kan søke støtte eller stipend til nyskapende antirasistisk tiltak. Søknadsprosessen legges til kultur.</p> <p>2. Idrettslag og andre organisasjoner oppfordres til å ta ansvar i nærmiljøet, gjerne med oppsøkende virksomhet</p> <p>3. Lag og foreninger som mottar kommunale tilskudd skal gjennom vedtekter og handling synliggjøre at de vil fremme antirasistiske og ikke-diskriminerende holdninger. Alle oppfordres til å utarbeide en plan for bekjempelse av rasisme, som skal inneholde minst 2 eksterne tiltak og minst 2 interne tiltak.</p>	<p>1. Den som søker om støtte</p> <p>2. Kulturenheten</p> <p>3. Lag og foreninger som mottar kommunale tilskudd</p>

Ansvarlige enhet avlegger en rapport om tiltakene i løpet av juni hvert år til kommunaldirektør.

Ullensaker kommunes handlingsplan mot rasisme skal være et "levende" dokument som rulleres regelmessig ved Herredsstyrets behandling. I denne forbindelse skal det legges fram rapport over som beskriver tiltak som er gjennomført.